

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo
 Urad za prostorski razvoj
 Dunajska 21
 1000 Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
 PROSTOR IN ENERGIJO
 LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 48

Številka: 35201-77/2004
 Datum: 15.09.2004

DATUM	17-09-2004	Vrednost
Številka	352-21-5/2004	Priloge
Org. en.	UPP	

Zadeva: **Državni lokacijski načrt za hitro cesto na odseku Koper – Dragonja
 Smernice, strokovne podlage in projektni pogoji**
 Zveza: vaš dopis št. 352-21-5/2004 z dne 12.08.2004, prejeto dne 17.08.2004

Spoštovani!

Dne 17.08.2004 smo prejeli vlogo za izdajo smernic in pridobitev strokovnih podlag ter projektnih pogojev za državni lokacijski načrt za hitro cesto na odseku Koper - Dragonja. Priložen je bil program priprave državnega lokacijskega načrta, idejna zasnova (pregledna situacija) v M 1:10000 s tehničnim poročilom in vzorec za pripravo smernic. V sodelovanju z Zavodom RS za varstvo kulturne dediščine, Območno enoto Piran smo gradivo pregledali in vam podajamo naslednje smernice:

1. VARSTVO OBJEKTOV IN OBMOČIJ KULTURNE DEDIŠČINE

Cilj varstva je trajna ohranitev tistih vrednot, zaradi katerih so bili priznani za dediščino. Varstvo obsega dejavnosti, zapovedi, prepovedi in omejitve, prizadevanja, katerih namen je ohranjati neokrnjenost in izvirnost dediščine in značilno krajinsko podobo prostora, v katerem se nahaja. Prostorska ureditev ne sme biti vzrok za uničenje dediščine, ki je edinstveno, nenadomestljivo in neobnovljivo bogastvo. Varstvo dediščine predstavlja ohranjanje vrednot oblikovanosti, materialov, izdelave, postavljenosti v prostor ter zgodovinsko in funkcionalno določenih prostorskih povezav z okolico. Varujemo tudi ustrezno veliko vplivno območje z namenom preprečiti negativne vplive na dediščino (emisije - hrup, tresljaji, izpušni plini; vidni vplivi).

Objekte in območja kulturne dediščine je potrebno varovati pred poškodovanjem ali uničenjem tudi med gradnjo - čez objekte in območja KD ne smejo potekati gradbiščne poti, obvozi, vanje ne smejo biti premaknjene potrebne ureditve vodotokov, namakalnih sistemov, komunalna, energetska in telekomunikacijska infrastruktura, ne smejo se izkoriščati za deponije viškov materialov ipd.

2. ENOTE KULTURNE DEDIŠČINE

V območju trase načrtovane hitre ceste se nahajajo naslednje enote kulturne dediščine:

- Bertoki - arheološko območje Arjol (Arijol, Ariolo), (EŠD 1334),
- Škocjan - arheološko območje Sv. Mihael (predlog št. 08-00-ZRD-02-132),
- Škocjan - arheološko območje Škocjan (EŠD 1393),
- Koper - Šalara, atrijsko naselje (predlog št. 08-00-ZRD-02-190),
- Srgaši - vas (predlog št. 08-00-ZRD-02-195),
- Korte - vas (EŠD 260),
- Padna - vas (EŠD 508),
- Škocjan - obcestni kamen beneške ceste (predlog št. 08-00-ZRD-02-283),
- Škocjan - cesta za Bertoke, Niša na škarpi (predlog št. 08-00-ZRD-02-313),
- Kulturna krajina, območje Cetore - Korte - Medoši,
- Kulturna krajina, območje Sveti Peter - Padna - Nova vas.

Za varovanje naštetih objektov kulturne dediščine naj PGD projekt v tekstualnem delu vsebuje naslednje kulturnovarstvene pogoje:

- Upoštevati je potrebno »Strokovne zasnove varovanja kulturne dediščine - Srmin, Koprška, Ankaranska Bonifika in Škocjanski zatok«, (Mestna občina koper, oktober 2000, MZVNKD Piran). Strokovne podlage so bile na zahtevo Urada RS za prostorsko planiranje že posredovane dne 24.10. 2000.
- Kamniti steber (Škocjan - obcestni kamen beneške ceste), ki označuje začetek beneške ceste zgrajene v 17. stoletju in ki je vodila proti Trstu, se ne sme prestavljati iz avtentične lokacije. Na njem so možna samo restavratorska obnovitvena in vzdrževalna dela.
- Obnova in urejanje teras na območju kulturne krajine in v vplivnih območjih naselbin mora biti naslednja:
 - višina zidanega opornega zidu terase ne sme presegati 2 m, zid je lahko nižji. Največja višina terase je lahko 2,60 m, s tem, da je 2/3 višine zidan oporni zid, 1/3 višine pa nasuta brežina pod naklonom 1 : 1,5. Navedeni odnos višin se lahko uporabi tudi pri nižjih terasah. Največji naklon površine terase je 5%;
 - oblikovanje teras - velikost in horizontalno povezovanje - mora biti povzeto po obstoječi tipologiji teras. Vse terase morajo biti dostopne;
 - oporni zidovi teras morajo biti zidani v lokalnem kamnu - flišnem peščenjaku, v horizontalnih plasteh, z vezanimi vogali. Zunanji izgled opornega zidu mora ustvarjati videz suhe kamnite gradnje, zato je možna uporaba malte oz. veziva zidu samo na notranji strani opornega zidu. Najmanjša dovoljena debelina kamnitega zidu je 25 cm - v primeru izvedbe z armiranim betoskim zidom;
 - v primeru gradnje s kamnom mora biti debelina opornega zidu tako velika, da prepreči porušitev. Stiki med kamni morajo biti minimalni. Zaključna vrsta kamna v zidu mora biti visoka najmanj toliko, kot je širok zid, da se onemogoči krušenje zadnje vrste položenega kamna. Velikost kamnov ne sme biti večja, kot jo lahko premakneta in dvigneta dva odrasla človeka. Oblikovanje zidov s pokončno stoječimi kamni in izvedba opornih zidov, zidov kanalov meteornih vod ali kaskadnih jaškov v vidnem betonu ali opeki ni dovoljena. Izvzeti so pokrovi jaškov.

- Za ozelenitev brežin ukopov in nasipov naj se uporabi lokalno avtohtono grmičevje: žuka, ruj, jesen ipd.
- Za protihrupne ograje je možno uporabiti oz. zasaditi dvojno vrsto gosto zasajenih cipres, katerih niz mora biti neenakomerno prekinjan.
- Prostor med nasipom hitre ceste in brežino naj bo nasut z zemljo tako, da se umetno ustvarjena dolina med brežino in nasipom hitre ceste spremeni v ravno površino ali površino naklonjeno proti cesti.
- V primeru, da bo zaradi trase ceste potrebno porušiti stanovanjski objekt, mora biti nova lokacija nadomestne gradnje v poselitvenem območju naselja. Nadomestnih objektov ni možno graditi na kmetijskih ali gozdnih površinah.
- Na območjih kulturne dediščine ni možno locirati deponij viškov materialov.

Skladno z Zakonom o varstvu kulturne dediščine mora investitor za gradnjo hitre ceste s vsemi povezovalnimi cestami, deviacijami cest, infrastrukturo, za območja gradbišč in funkcionalnih platojev, ki so v območju varovanja kulturne dediščine, pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje, ki ju izda Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Piran.

Grafični izris enot kulturne dediščine, ki se nahajajo na območju DLN vam bomo poslali v dveh izvodih takoj, ko nam boste poslali digitalne podlage (zanje smo zaprosili preko elektronske pošte dne 18.08.2004) .

3. ARHEOLOGIJA

Za varovanje arheološke kulturne dediščine je potrebno upoštevati naslednje kulturnovarstvene pogoje:

Trasa ceste načeloma ne sme posegati v znana in varovana območja arheološke dediščine. Investitor mora na osnovi Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (Malteška konvencija, v Sloveniji ratificirana 1999 - ULRS št. 7/99) zagotoviti:

- rezervatno varstvo arheološke dediščine - trasa ceste naj se izogne varovanim arheološkim lokacijam:
 - Bertoki - arheološko območje Arjol (Arijol, Ariolo), (EŠD 1334),
 - Škocjan - arheološko območje Sv. Mihael (predlog št. 08-00-ZRD-02-132),
 - Škocjan - arheološko območje Škocjan (EŠD 1393).
- izvedbo predhodnih arheoloških raziskav pred začetkom gradbenih del (ekstenzivni, intenzivni površinski in podpovršinski pregled, geofizikalne meritve in analize a eroposnetkov) na trasi hitre ceste na odseku Koper - Dragonja,
- izvedbo zaščitnih izkopavanj potencialno odkritih najdišč, vključno z vsemi poizkopavalnimi postopki. Opozarjamo, da so glede na rezultate arheoloških raziskav lahko zahtevane tudi posebne tehnične rešitve ali po potrebi tudi večje spremembe prostorskih izvedbenih načrtov,
- stalen arheološki nadzor nad vsemi zemeljskimi deli v sklopu izvedbe lokacijskega načrta (o poteku nadzora se investitor predhodno dogovori z ZVKDS, Območno enoto Piran),
- kritje stroškov površinskih pregledov, morebitnih arheoloških izkopavanj in arheološkega nadzora (dolžnost investitorja po Zakonu o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS št. 7/1999)).

Arheološka dediščina je z **Malteško konvencijo** (Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene), Ur. list RS - Mednarodne pogodbe št. 7/99) opredeljena kot "vse ostaline, predmeti in vsakršni človeški sledovi iz preteklih obdobij, katerih ohranjanje in proučevanje prispevata k odkrivanju zgodovinskega razvoja človeštva in njegove povezanosti z naravnim okoljem, za katere so glavni viri informacij izkopavanja, odkritja ali drugi načini raziskovanja človeštva in z njimi povezanega okolja in ki so na ozemljih, ki so pod jurisdikcijo pogodbenic" (1. člen). **Republika Slovenija se je z ratifikacijo konvencije zavezala, da bo z namenom ohranitve arheološke dediščine preprečila nezakonita izkopavanja in zagotovila znanstveno izvajanje arheoloških izkopavanj in pregledov tako, da se pri tem uporabljajo nedestruktivne raziskovalne metode med izkopavanji ali po njih deli arheološke dediščine ne ostanejo odkriti in nezavarovani in da je poskrbljeno za njihovo pravilno ohranitev, zavarovanje in upravljanje.**

Vsaka pogodbenica (5. člen) se zavezuje, da:

- si bo prizadevala da bodo zahteve arheologije in urejanja prostora usklajene in povezane med seboj in bo zato zagotovila sodelovanje arheologov,
- bo zagotovila sistematična posvetovanja med arheologi in urbanisti oziroma tistimi, ki skrbijo za urejanje prostora, zato da bi omogočila:
 - **spremembo izvedbenih načrtov, ki bi utegnili škoditi arheološki dediščini,**
 - dovolj časa in sredstev za izvedbo ustrezne znanstvene študije na kraju samem in za objavo izsledkov.
- bo zagotovila, da bodo v presojah vplivov na okolje in odločitvah sprejetih na tej podlagi, v celoti upoštevana arheološka območja in njihov položaj v prostoru,
- **bo poskrbela, da bodo deli arheološke dediščine, ki so bili najdeni med izvedbo posegov v prostor, če je le mogoče ohranjeni tam, kjer so (in situ).**

Zakon o varstvu kulturne dediščine v 59. členu določa, da mora investitor zagotoviti arheološke raziskave stavbnega zemljišča v okviru infrastrukturnega opremljanja zemljišča. Zavarovalna arheološka raziskava zemljišča, obsega zlasti zavarovalno izkopavanje z izdelavo ustrezne dokumentacije, ki omogoča znanstveno obdelavo najdišča in ustrezno zaščito arheoloških najdb. **Na podlagi take raziskave zemljišča se dokončno določi njegova namembnost.**

4. DOKUMENTACIJA OBSTOJEČEGA STANJA

Za izdajo pozitivnega mnenja o upoštevanju usmeritev in pogojev je potrebno dokumentirati stanje pred gradnjo in sicer foto in video posnetek prostora z dediščino. Dokumentiranje mora biti izvedeno pred začetkom zemeljskih del. Za izdajo uporabnega dovoljenja mora biti dokumentirano tudi stanje po dokončanju del. Dokumentacija mora biti izdelana po navodilih ZVKDS OE Piran in hranjena pri njih.

Cilj varstva je trajna ohranitev tistih vrednot, zaradi katerih so bili priznani za dediščino. Varstvo obsega dejavnosti, zapovedi, prepovedi in omejitve, prizadevanja, katerih namen je ohranjati neokrnjenost in izvornost dediščine in značilno krajinsko podobo prostora, v katerem se nahaja. Prostorska ureditev ne sme biti vzrok za uničenje dediščine, ki je edinstveno, nenadomestljivo in neobnovljivo bogastvo. Varstvo dediščine predstavlja ohranjanje vrednot oblikovanosti, materialov, izdelave, umeščenosti v prostor ter zgodovinsko in funkcionalno določenih prostorskih

povezav z okolico. Varujemo tudi ustrezno veliko vplivno območje z namenom preprečiti negativne vplive na dediščino (npr. vidni vplivi).

Da bi javna služba na področju varstva kulturne dediščine lahko opravljala zakonsko opredeljene naloge npr. proučevanje, raziskovanje, inventariziranje nepremične kulturne dediščine (21. člen ZVKD) in spremljanje vzdrževanja, posegov, rabe in prometa dediščine (19. člen ZVKD), je potrebno slediti spremembam v prostoru, tudi v smislu zagotovitve foto in video posnetkov prostora z dediščino. Pripravo le teh zahteva tudi **Metodologija za sodelovanje službe varstva naravne in kulturne dediščine pri izdelavi dokumentacije za posamezne avtocestne odseke** (obvezna metodologija, podpisana s strani ministra za kulturo 12.04.1994, dopis št.: 617-9/90), ki predvideva, da stroške priprave nosi investitor.

5. UREDBA

V uredbi mora biti obravnavana kulturna dediščina v samostojnem poglavju. V poglavju mora biti pojasnjen način upoštevanja posredovanih usmeritev in pogojev posamično za vsako usmeritev oziroma pogoj.

6. OBVESTILO O ZAČETKU DEL

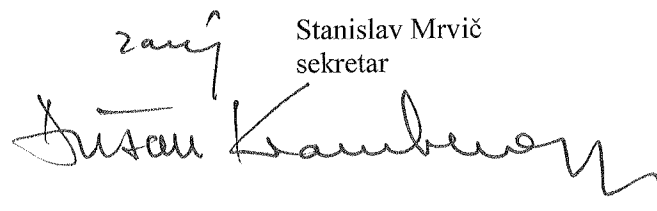
10 dni pred začetkom del je o tem potrebno obvestiti ZVKDS OE Piran.

Lep pozdrav!

Pripravila:
Milana Klemen
svetovalka III

Stanislav Mrvič
sekretar

zanj

Poslati:

- naslov
- arhiv (brez prilog)

V vednost:

- Zavod RS za varstvo kulturne dediščine
- Zavod RS za varstvo kulturne dediščine, OE Piran

Priloge:

- Smernice - strokovne zasnove varstva kulturne dediščine za DLN za HC Koper – Dragonja (ZVKDS OE Piran, september 2004)